

Η Μεσοχώρα, η Συκιά, η Γυρτώνη κι η Κάρλα

Παραμέτρους του Υδατικού ζήτηματος της Θεσσαλίας αναδεικνύουν με κοινή τους παρέμβαση πέντε τοπικοί παράγοντες αντικρούοντας δημοσίευμα αθηναϊκής εφημερίδας (Real News) για τον ποταμό Πηνειό, στο οποίο διατυπώθηκαν μονόπλευρων απόψεων και εσκεμμένες παραλείψεις.

Πιο συγκεκριμένα, ο Φώτης Αλεξάκος, περιφερειακός σύμβουλος Θεσσαλίας-πρώην νομάρχης Καρδίτσας, ο Βασίλης Αναγνωστόπουλος, πρώην νομάρχης Καρδίτσας, ο Κώστας Γκούμας, πρώην πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ Κεντρικής Ελλάδος, ο Γιάννης Καλλές, πρόεδρος Εταιρίας Θεσσαλικών Μελετών και ο Κώστας Παπαστεργίου, πρώην δήμαρχος Τρικάλων, σημειώνουν:

Η ΓΕΩΡΓΙΑ

Η Θεσσαλία διαθέτει περίπου 5 εκατομμύρια στρέμματα καλλιεργήσιμης γης καθώς επίσης κλίμα και έδαφος ιδανικά για παραγωγή μιας τεράστιας «γκάμας» προϊόντων γεωργίας-κτηνοτροφίας.

Είναι δυστυχώς τραγική πραγματικότητα ότι ουδέποτε οι κυβερνήσεις της χώρας μας επεξεργάστηκαν μία στρατηγική για τη γεωργία και ουδέποτε στήριξαν αποφασιστικά τον δυναμικό πρωτογενή τομέα στη Θεσσαλία. Ανεξάρτητα όμως από τα παραπάνω όλοι αποδέχονται την τεράστια σημασία του και τις προοπτικές του. Σε κάθε περίπτωση το νερό έρχεται να «δέσει» αυτά τα πλεονεκτήματα του τόπου μας και αποτελεί κυριολεκτικά ευλογία για το θεσσαλικό διαμερίσμα η γειτνίαση των λεκανών Άνω Αχελώου και Πηνειού και η ταμείωση υδάτων στα ορεινά της Δ. Θεσσαλίας με δυνατότητα αξιοποίησής τους για πολλαπλούς σκοπούς. Παρατηρούμε όμως ότι συχνά και ανεξάρτητα από προθέσεις, η γεωργία βρίσκεται κυριολεκτικά «στο εδώλιο του κατηγορουμένου». Συμφωνούμε βεβαίως ότι η γεωργία στο Θεσσαλικό κάμπο καταναλώνει νερά περισσότερα από εκείνα που διατίθενται στη λεκάνη του Πηνειού. Αυτό ακριβώς εντοπίζουν και οι μελέτες των Σχεδίων Διαχείρισης που πρόσφατα εγκρίθηκαν και προβλέπουν έργα και μέτρα περιορισμού της κατανάλωσης (συστήματα στάγδην άρδευσης, κλειστούς αγωγούς κ.ά.). Τα Σχέδια όμως προβλέπουν και την κάλυψη του αποδεδειγμένου ελλείμματος κατά 250 εκ. κ.μ. νερού από τη λεκάνη Αχελώου, κάτι που δεν αναφέρουν όσοι επιχειρηματολογούν κατά της προοπτικής αυτής.

Επισημαίνουμε επίσης ότι όποια στρατηγική και αν επιλεγεί για την Γεωργία, δηλαδή παραγωγή προϊόντων είτε για διατροφή, είτε για την κτηνοτροφία, είτε για την βιομηχανία, είναι απολύτως βέβαιο ότι οι ανάγκες σε νερό θα είναι και πάλι σημαντικές. Εάν μάλιστα αξιοποιηθεί για δυναμικές καλλιέργειες το σύνολο των εκτάσεων που διαθέτει σήμερα η Θεσσαλία, οι ανάγκες αυτές προφανώς θα μεγαλώσουν, έστω και εάν σταδιακά θα επιβάλλεται πιο ορθολογική κατανάλωση. Τα Σχέδια Διαχείρισης αναλύουν το ζήτημα αυτό πληρέστερα.

Μόνο εάν οσηγηθούμε σε μη αποδεκτές λύσεις όπως π.χ. σε μαζική έξοδο γεωργών από τα χωράφια τους και μόνο εάν περιορίσουμε δραστηκία τις προσδοκίες για τη συμβολή του Θεσσαλικού διαμερίσματος στην κάλυψη αναγκών προϊόντων Γεωργίας και Κτηνοτροφίας, τότε μόνο οι ανάγκες σε νερό υπάρχουν ενδεχόμενο να συμπέσουν με τα υδατικά διαθέσιμα της λεκάνης Πηνειού.

Γι' αυτό και ορθά η πολιτεία, εδώ και 30 χρόνια, αλλά και σήμερα μέσω των Σχεδίων Διαχείρισης, επέλεξε την λύση της ενίσχυσης των υδατικών διαθέσιμων της λεκάνης Πηνειού με ένα μέρος των πλεονασμάτων του Άνω Αχελώου και προώθησε τα αντίστοιχα έργα.

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το νερό, ως γνωστόν, αποτελεί βασικό στοιχείο για την οικολογική ισορροπία. Κατά την άποψη μας όμως μπορούν ταυτόχρονα, να αξιοποιηθούν και οι αναπτυξιακές δυνατότητες που προσφέρουν τα υδατικά διαθέσιμα των δύο ομβρών λεκανών του θεσσαλικού διαμερίσματος, δηλαδή των λεκανών Άνω Αχελώου και Πηνειού.

Η αναφερόμενη συχνά «εκτροπή Αχελώου» [δυστυχώς με ένα υποτιμητικό τρόπο ως (δήθεν) «πρόχειρη λύση» που «προτείνεται κατά καιρούς...], από άποψη σχεδιασμού είναι άρτια, με πρόβλεψη για πολλαπλές χρήσεις των ταμειωμένων υδάτων (παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, κάλυψη αναγκών ύδρευσης, κάλυψη οικολογικών αναγκών για περιόδους χαμηλής παροχής Πηνειού και ιδίως για περιόδους λιειμυδρίας, εμπλουτισμού υπόγειου υδροφορέα και φυσικά αρδεύσεις-όπως προαναφέρθηκε).

Εκτός όμως του σχεδιασμού, τα έργα ταμείωσης και μεταφοράς βρίσκονται σε υψηλό βαθμό προόδου εργασιών (φράγμα Συκιάς στο 65%, σήραγγα με μεταφοράς στο 85%) και μόνο διοικητικά και νομικά εμπόδια (π.χ. αδικαιολόγητη καθυστέρηση εφαρμογής οδηγίας της Ε.Ε. για τα Σχέδια Διαχείρισης υδάτων) δεν επέτρεψαν την ολοκλήρωσή τους. (Δεν αναφερόμαστε στο φράγμα και υδροηλεκτρικό έργο Μεσοχώρας επί του Άνω Αχελώου, που είναι έτοιμο κατά 100% αλλά για τους ίδιους λόγους δεν λειτουργεί, δεδομένου ότι τα εκεί ταμειωόμενα νερά δεν σχετίζονται με την μεταφορά στον κάμπο. Ας σημειωθεί επίσης ότι η Συκιά ομοίως μπορεί με την ολοκλήρωσή της να λειτουργήσει ως αμιγώς υδροηλεκτρικό έργο, ανεξάρτητα εάν θα μεταφερθούν, τότε θα μεταφερθούν και πόσα νερά θα μεταφερθούν προς τον Πηνειό). Άλλωστε τα εκπονηθέντα προσφάτως Σχέδια Διαχείρισης λαμβάνουν υπόψη τους για το επόμενο διάστημα την μεταφορά ενός μέρους του ταμειωόμενου όγκου νερών της Συκιάς με στόχο, την επίτευξη ισοσκελισμένου ισοζυγίου ζήτησης και αναγκών αλλά και την ισορροπία των υδατινων συστημάτων στον κάμπο (ταμειυτήρας Πηνειού, Γυρτώνη, Κάρλα) και στα ορεινά (ταμειυτήρες Ν.Πλαστήρα, Σμοκόβου, Συκιάς και οποιοδήποτε μελλοντικό).

Όλα τα παραπάνω συστήματα «συνεργάζονται» και λειτουργούν ως ένα ενιαίο σύστημα έργων, καθιστώντας εφικτή και αποτελεσματική μια πολιτική ορθολογικής διαχείρισης υδάτων, που σήμερα δυστυχώς δεν υφίσταται. Κλείνοντας, ελπίζουμε ότι οι σκέψεις αυτές - που έχουν διατυπωθεί και από άλλους στο παρελθόν - θα αφυπνίσουν τα αρμόδια όργανα της πολιτείας να ασχοληθούν άμεσα με τα θέματα που θίξαμε γιατί η έλλειψη πολιτικής, η απουσία παρεμβάσεων και η μη ολοκλήρωση των έργων οδηγεί στην επιδείνωση της κατάστασης.

κ. Δ/ντά,

Με αφορμή πρόσφατο δημοσίευμα αθηναϊκής εφημερίδας (REAL NEWS) για τον Ποταμό Πηνειό, στο οποίο παρατηρήσαμε την διατύπωση μονόπλευρων απόψεων και εσκεμμένες παραλείψεις παραμέτρων που σχετίζονται με τα υδατικά προβλήματα της Θεσσαλίας, κρίναμε σκόπιμο να διατυπώσουμε και από την πλευρά μας κάποιες σκέψεις, οι οποίες θα συμβάλλουν στη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης εικόνας για το θέμα . Πιο συγκεκριμένα:

1. Η Γεωργία

Η Θεσσαλία διαθέτει περίπου πέντε (5) εκατομμύρια στρέμματα καλλιεργήσιμης γης καθώς επίσης κλίμα και έδαφος ιδανικά για παραγωγή μιας τεράστιας «γκάμας» προϊόντων γεωργίας-κτηνοτροφίας.

Είναι δυστυχώς τραγική πραγματικότητα ότι ουδέποτε οι κυβερνήσεις της χώρας μας επεξεργάστηκαν μία στρατηγική για τη Γεωργία και ουδέποτε στήριξαν αποφασιστικά τον δυναμικό πρωτογενή τομέα στη Θεσσαλία. Ανεξάρτητα όμως από τα παραπάνω όλοι αποδέχονται την τεράστια σημασία του και τις προοπτικές του. Σε κάθε περίπτωση το νερό έρχεται να «δέσει» αυτά τα πλεονεκτήματα του τόπου μας και αποτελεί κυριολεκτικά ευλογία για το Θεσσαλικό διαμέρισμα η γειτνίαση των λεκανών Άνω Αχελώου και Πηνειού και η ταμίευση υδάτων στα ορεινά της Δ. Θεσσαλίας με δυνατότητα αξιοποίησής τους για πολλαπλούς σκοπούς. Παρατηρούμε όμως ότι συχνά και ανεξάρτητα από προθέσεις, η Γεωργία βρίσκεται κυριολεκτικά «στο εδύλιο του κατηγορουμένου». Συμφωνούμε βεβαίως ότι η Γεωργία στο Θεσσαλικό κάμπο καταναλώνει νερά περισσότερα από εκείνα που διατίθενται στη λεκάνη του Πηνειού. Αυτό ακριβώς εντοπίζουν και οι μελέτες των Σχεδίων Διαχείρισης που πρόσφατα εγκρίθηκαν και προβλέπουν έργα και μέτρα περιορισμού της κατανάλωσης (συστήματα στάγδην άρδευσης, κλειστούς αγωγούς κ.α.). Τα Σχέδια όμως προβλέπουν και την κάλυψη του αποδεδειγμένου ελλείμματος κατά 250 εκ. κ.μ. νερού από τη λεκάνη Αχελώου, κάτι που δεν αναφέρουν όσοι επιχειρηματολογούν κατά της προοπτικής αυτής.

Επισημαίνουμε επίσης ότι όποια στρατηγική και αν επιλεγεί για την Γεωργία, δηλαδή παραγωγή προϊόντων είτε για διατροφή, είτε για την κτηνοτροφία, είτε για την βιομηχανία, είναι απολύτως βέβαιο ότι οι ανάγκες σε νερό θα είναι και πάλι σημαντικές. Εάν μάλιστα αξιοποιηθεί για δυναμικές καλλιέργειες το σύνολο των εκτάσεων που διαθέτει σήμερα η Θεσσαλία, οι ανάγκες αυτές προφανώς θα μεγαλώσουν, έστω και εάν σταδιακά θα επιβάλλεται πιο ορθολογική κατανάλωση. Τα Σχέδια Διαχείρισης αναλύουν το ζήτημα αυτό πληρέστατα.

Μόνο εάν οδηγηθούμε σε μη αποδεκτές λύσεις όπως π.χ. σε μαζική έξοδο γεωργών από τα χωράφια τους και μόνο εάν περιορίσουμε δραστικά τις προσδοκίες για τη συμβολή του Θεσσαλικού διαμερίσματος στην κάλυψη αναγκών προϊόντων Γεωργίας και Κτηνοτροφίας, τότε μόνο οι ανάγκες σε νερό υπάρχει ενδεχόμενο να συμπέσουν με τα υδατικά διαθέσιμα της λεκάνης Πηνειού.

Γι' αυτό και ορθά η πολιτεία, εδώ και 30 χρόνια, αλλά και σήμερα μέσω των Σχεδίων Διαχείρισης, επέλεξε την λύση της ενίσχυσης των υδατικών διαθεσίμων της λεκάνης Πηνειού με ένα μέρος των πλεονασμάτων του Άνω Αχελώου και προώθησε τα αντίστοιχα έργα.

2. Το Περιβάλλον

Το νερό, ως γνωστόν, αποτελεί βασικό στοιχείο για την οικολογική ισορροπία. Κατά την άποψη μας όμως μπορούν ταυτόχρονα, να αξιοποιούνται και οι αναπτυξιακές δυνατότητες που προσφέρουν τα υδατικά διαθέσιμα των δύο ομόρων λεκανών του Θεσσαλικού διαμερίσματος, δηλαδή των λεκανών Άνω Αχελώου και Πηνειού.

Η αναφερόμενη συχνά «εκτροπή Αχελώου» [δυστυχώς με ένα υποτιμητικό τρόπο ως (δήθεν) «πρόχειρη λύση» που «προτείνεται κατά καιρούς»!!], από άποψη σχεδιασμού είναι άρτια, με πρόβλεψη για πολλαπλές χρήσεις των ταμιευόμενων υδάτων (παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, κάλυψη αναγκών ύδρευσης, κάλυψη οικολογικών αναγκών για περιόδους χαμηλής παροχής Πηνειού και

ιδίως για περιόδους λειψυδρίας, εμπλουτισμού υπόγειου υδροφορέα και φυσικά αρδεύσεις-όπως προαναφέρθηκε).

Εκτός όμως του σχεδιασμού, τα έργα ταμίευσης και μεταφοράς βρίσκονται σε υψηλό βαθμό προόδου εργασιών (φράγμα Συκιάς στο 65%, σήραγγα μεταφοράς στο 85%) και μόνο διοικητικά και νομικά εμπόδια (π.χ. αδικαιολόγητη καθυστέρηση εφαρμογής οδηγίας της Ε.Ε. για τα Σχέδια Διαχείρισης υδάτων) δεν επέτρεψαν την ολοκλήρωσή τους*. Άλλωστε τα εκπονηθέντα προσφάτως Σχέδια Διαχείρισης λαμβάνουν υπόψη τους για το επόμενο διάστημα την μεταφορά ενός μέρους του ταμιευόμενου όγκου νερών της Συκιάς με στόχο, την επίτευξη ισοσκελισμένου ισοζυγίου ζήτησης και αναγκών αλλά και την ισορροπία των υδάτινων συστημάτων στον κάμπο (ταμιευτήρας Πηνειού, Γυρτώνη, Κάρλα) και στα ορεινά (ταμιευτήρες Ν.Πλαστήρα, Σμοκόβου, Συκιάς και οποιουδήποτε μελλοντικού).

Όλα τα παραπάνω συστήματα «συνεργάζονται» και λειτουργούν ως ένα ενιαίο σύστημα έργων, καθιστώντας εφικτή και αποτελεσματική μια πολιτική ορθολογικής διαχείρισης υδάτων, που σήμερα δυστυχώς δεν υφίσταται.

Κλείνοντας, ελπίζουμε ότι οι σκέψεις αυτές - που έχουν διατυπωθεί και από άλλους στο παρελθόν - θα αφυπνίσουν τα αρμόδια όργανα της πολιτείας να ασχοληθούν άμεσα με τα θέματα που θίξαμε γιατί η έλλειψη πολιτικής, η απουσία παρεμβάσεων και η μη ολοκλήρωση των έργων οδηγεί στην επιδείνωση της κατάστασης.

*Δεν αναφερόμαστε στο φράγμα και υδροηλεκτρικό έργο **Μεσοχώρας** επί του Άνω Αχελώου, που είναι έτοιμο κατά 100% αλλά για τους ίδιους λόγους δεν λειτουργεί, δεδομένου ότι τα εκεί ταμιευόμενα νερά δεν σχετίζονται με την μεταφορά στον κάμπο.

Ας σημειωθεί επίσης ότι η **Συκιά** ομοίως μπορεί με την ολοκλήρωσή της να λειτουργήσει ως αμιγώς υδροηλεκτρικό έργο, ανεξάρτητα εάν θα μεταφερθούν, τότε θα μεταφερθούν και πόσα νερά θα μεταφερθούν προς τον Πηνειό.

Με εκτίμηση

Αλεξάκος Φώτης, Περιφερειακός Σύμβουλος
Θεσσαλίας, πρώην Νομάρχης Καρδίτσας
Αναγνωστόπουλος Βασίλης, πρώην Νομάρχης
Καρδίτσας,
Γκούμας Κώστας, πρώην Πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ
Κεντρικής Ελλάδος,
Καλλές Γιάννης, πρόεδρος Εταιρίας Θεσσαλικών
Μελετών,
Παπαστεργίου Κώστας, πρώην Δήμαρχος
Τρικάλων.